

УДК: [008:001.8+316.7]+82.091

Т. Г. Свєрбілова

Міждисциплінарний аспект студій транскультурації та гібридизації
в дискурсі Comparative Culture

На основі розширеного розуміння нової літературної компаративістики використовується трансдисциплінарний підхід. Розглядаються методології компаративістики з погляду порівняльних культурних студій (comparative cultures). Основою для використання теорій гібридної культури і транскультурації є те, що в них аналізуються принципи взаємодії двох або більше культур, а порівняння і визначення специфіки загального і окремого є предметом компаративістики. Актуальність такого дослідження визначається тим, що в сучасному глобальному світі відбувається трансформація теорій мультикультуралізму, який виявився насправді розділенням по різних відокремленим культурним практикам, не пов'язаним між собою. Концепти транскультуралізму і гібридизації полемізують з мультикультуралізмом як із відсутністю взаємодії культур. Найважливішою ознакою транскультурації є її імагологічна парадигма: Інший розглядається не як об'єкт, на який спрямовані зусилля по переробленню його на Свого, а як незалежний самостійний суб'єкт діалогу культур. Гібридизація визначається як створення нових змішаних типів культур на основі взаємодії різнорідних культурних елементів, що веде до виникнення нових культурних форм як переробки на локальному рівні глобальних, національних і регіональних культурних елементів. Теорія гібридизації, як і теорія транскультурації, – як форми взаємодії культур – це побудова діалогу в умовах суперечливого глобального світу, поєднання своєї і іншої культури.

Ключові слова: літературна компаративістика, порівняльні культурні студії, постколоніальні студії, мультикультуралізм, транскультуралізм, гібридність, культурна ідентичність.

Т. Г. Свєрбилова

Междисциплинарный аспект теорий транскulturации и гибридации в
дискурсе Comparative Culture

На основе расширенного понимания новой литературной компаративистики используется трансдисциплинарный подход. Рассматриваются методологии компаративистики с точки зрения сравнительных культурных исследований (comparative cultures). Основой для использования теорий гибридной культуры и транскulturации является то, что в них анализируются принципы взаимодействия двух или более культур, а сравнение и определение специфики общего и отдельного является предметом компаративистики. Актуальность такого исследования определяется тем, что в современном глобальном мире

происходит трансформация теорий мультикультурализма, который оказался на самом деле разделением по различным обособленным культурным практикам, не связанным между собой. Концепты транскультурализма и гибридизации полемизируют с мультикультурализмом как с отсутствием взаимодействия культур. Важнейшим признаком транскультурации является ее имагологическая парадигма: Другой рассматривается не как объект, на который направлены усилия по переделыванию его в Своего, а как независимый субъект диалога культур. Гибридизация определяется как создание новых смешанных типов культур на основе взаимодействия разнородных культурных элементов, что ведет к возникновению новых культурных форм как переработки на локальном уровне глобальных, национальных и региональных культур. Теория гибридизации, как и теория транскультурации, – как формы взаимодействия культур – это построение диалога в условиях противоречивого и глобального мира, сочетание своей и иной культуры.

Ключевые слова: литературная компаративистика, сравнительные культурные студии, постколониальные студии, мультикультурализм, транскультурализм, гибридность, культурная идентичность.

Tetiana Sverbilova

The interdisciplinary aspect of the studies of transculturation and hybridization in comparative culture discourse

On the basis of an expanded understanding of new literary comparativism, a transdisciplinary approach is used. Comparative methodologies are discussed in terms of comparative cultures. The basis for the use of theories of hybrid culture and transculturation is that the subject of comparative studies is the analysis of the principles of interaction between two or more cultures, and the comparison and determination of the specifics of the general and the individual. The relevance of such research is determined by the fact that in the contemporary global world there is a transformation of the theories of multiculturalism, which has actually turned into different isolated cultural practices that are not interconnected. The concepts of transculturalism and hybridization are polemicized with multiculturalism as with the lack of interaction between cultures. The most important sign of transculturation is its imagological paradigm: the Other is seen not as an object to which efforts are being made to transform it into Mine, but as an independent subject of the dialogue of cultures. Hybridization is defined as the creation of new mixed types of cultures, based on the interaction of heterogeneous cultural elements, leading to the emergence of new cultural forms as processing at the local level of global, national and regional cultures. The article deals with the Caribbean tradition, which has formed hybrid models of transculturation in three paradigms of cultural difference: cultural differentialism, cultural convergence and cultural hybridization. It explains the theory of melange by Jan Nederveen Pieterse, who proposed to define globalization as hybridization, which gives rise to global melange, of mixing. Strategies for forming ideas about national identities, the cultural integrity of nations, and ways of

intercultural communication based on the concept of «nation» – do not work in today's modern global world. The theory of hybridization, as well as the theory of transculturation – as a form of interaction between cultures – is the construction of a dialogue in the context of a contradictory global world, a combination of our and another culture.

Key words: comparative literature, comparative cultures, postcolonial studies, multiculturalism, transculturalism, hybridity, cultural identity.

Сучасні дослідження з порівняльного літературознавства давно розширюють свою територію і наразі мають тенденцію до функціонування у значенні, більш модерному, ніж традиційна літературна компаративістика, – як частина загальної дисципліни «Comparative Cultural Studies» – тобто порівняльні культурні студії.

<Текст статті>

Література

1. Левандовская Е. Н., Пряхина А. В. О концепте гибридизации в исследованиях национально-культурной идентичности: проблемы и перспективы. *Обсерватория культуры*. 2015. № 5. С. 4–9. URL: <https://observatoria.rsl.ru/jour/article/viewFile/200/353> (дата звернення: 06.09.2019).

2. Bhabha H. K. *The Location of Culture*. London: Routledge, 1994. 408 p.

References

1. Levandovskaya, Ye. N., Pryakhina, A. V. (2015). O kontsepte gibridizatsii v issledovaniyakh natsionalno-kulturnoy identichnosti: problemy i perspektivy. *Observatoriya kultury*, 5, 4–9. URL: <https://observatoria.rsl.ru/jour/article/viewFile/200/353>

2. Bhabha, H. K. (1994). *The Location of Culture*. London: Routledge. 408 p.

<Відомості про автора (окремим файлом)>

Свербілова Тетяна Георгіївна,
доктор філологічних наук,
провідний науковий співробітник відділу теорії літератури і
компаративістики, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України
(вул. М. Грушевського, 4, Київ-1, 01001, Україна);

e-mail: sverbilova@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3252-0719>

Телефони: моб. 098-278-11-52; роб.: (044) 279-10-84

Свербилова Татьяна Георгиевна,
доктор филологических наук,
ведущий научный сотрудник отдела теории литературы и компаративистики,
Институт литературы им. Т. Г. Шевченко НАН Украины (ул. М. Грушевского,
4, Киев-1, 01001, Украина)

Sverbilova Tetiana,
Doctor of Philology,
Leading Researcher of Theory of Literature and Comparative Literature
Department, Shevchenko Institute of Literature of the National Academy of
Sciences of Ukraine (4 Grushevsky Str., Kyiv, 01001, Ukraine)